

Likestilling er en menneskesak

Taler

Karita Bekkemellem

Dato

24 mai 2007

Sted

Samtinget

Omstendigheter

Debatt om sametingsrådets likestillingspolitiske redegjørelse

1 Kjære sametingsdelegater.

Det er en stor ære for meg å anledning til å stå her i dag i denne for norske samer så viktige institusjonen som Sametingets plenum er. Og jeg vil ikke minst si meg
5 fornøyd med at likestilling drøftes av delegatene i denne salen. Dette er altså den femte likestillingspolitiske redegjørelsen, og jeg er svært glad for at rådet har vektlagt at arbeidet med likestilling krever et kontinuerlig fokus. At også mennene må med i det samiske samfunnets likestillingsprosjekt - som i storsamfunnet for øvrig - er jeg selvsagt enig i. Jeg vil også gi honnør til
10 Sametingsrådet som ser likestillingsutfordringene både i egen organisasjon og i det samiske samfunnet som sådan, det vi kan kalle det interne og det eksterne fokuset.

Samfunnets likestillingsprosjekt framgår av likestillingslovens paragraf 1a
15 gjennom at det lovpålegges en aktivitetsplikt for offentlige instanser til å fremme likestilling. Loven gjelder selvsagt også for organer i de samiske samfunnene.

Norsk likestillingspolitikk handler om å omfordele MAK'T og OMSORG - sagt i stort. Og likestillingsprosjektet angår begge kjønn. Både kvinner og menn må
20 ta tak i dette, skal vi nå fram til et mer makt- og omsorgsdelt samfunn. Når vi arbeider med kvinneretta tiltak, må vi aldri glemme å alliere oss med menn og gutter. Og omvendt!

Norsk likestillingspolitikk handler bl.a. om å sprengte det ekstremt kjønnsdelte arbeidsmarkedet; få flere kvinner inn i mannsdominerte yrker og flere menn inn
25 i omsorgs- og læreryrkene, herunder førskolelæreryrket.

30 Det ekstremt kjønnsdelte arbeidsmarkedet viser seg å ha store konsekvenser for
kjønnsbasert, ulik lønn. Regjeringen har en Likelønnskommisjon i arbeid som
skal ta tak i at det i snitt er et lønnsgap på 15 % pr. time. Uakseptabelt og
egentlig helt unødvendig.

35 Hva er de største utfordringene for kjønnslikestilling i samiske miljøer? Disse
preges selvsagt også av storsamfunnets utfordringer, men det finnes sikkert
områder der vi må gå et stykke vei for å kunne definere "likestilling på samisk".
Men noe vet vi. Vi har i ulike sammenhenger fått rapporter fra
forskningsmiljøer og andre som peker på særskilte samiske utfordringer når det
gjelder kjønnslikestilling. Stikkord her er kvinner i reindriften, inntekt
40 utdanningsnivå, flyttemønster, politisk deltakelse, næringsutvikling og generelt
synet på kvinne- og mannsroller og seksualitet.

Jeg bidro i 2006, da Norge hadde formannskapet i Nordisk Ministerråd, til at
45 det ble bevilget midler til å støtte initiativet til en nordisk samisk konferanse. Jeg
er glad for at Sametingsrådet ser oppfølgingen av konferansen som et prioritert
område. Jeg merker meg at rådet i samarbeid med organisasjonene vil utarbeide
et intensjonsdokument som drar opp de viktigste strategiene for å nå målet om
et likestilt samfunn, noe jeg ser på som et godt initiativ.

50
Presidenten og jeg møttes i desember i fjor, og jeg inviterte da til et samarbeid
med Sametingsrådet. Jeg er innstilt på at departementet kan bidra faglig og
økonomisk i det videre arbeidet Sametinget vil iverksette på likestillingsområdet.
Jeg ser derfor fram til det handlingsprogrammet for likestilling som nå foreslås
55 utarbeidet og som Sametingets plenum vil behandle i november. Igjen inviterer
jeg til at departementet blir kontaktet i denne sammenheng for å se om og
hvordan vi kan bidra i det videre arbeidet med et slikt handlingsprogram. Ikke
minst ser jeg det som viktig at Sametingets administrasjon har nok ressurser til å
kunne prioritere likestillingsarbeidet.

60
Årets likestillingspolitiske redegjørelse påpeker at det gode resultatet fra siste valg
hva gjelder kjønnsrepresentasjon er et mål for kommende valg på nye Sameting.
I redegjørelsen stilles spørsmålet om det ikke også er en utfordring å rekruttere
unge menn. La meg slutte meg til den utfordringen, men samtidig si at i et
65 kjønnsperspektiv er det vesentlig også med unge kvinner slik at Sametinget så
langt mulig kan representere mangfoldet i den samiske befolkningen. En ung

kvinnelig president kan fort bli en ensom svale!

70 Mitt poeng er at uten ungdoms medvirkning i det samiske som i det norske likestillingsprosjektet, vil det stoppe opp. Det betyr utfordringer for samiske barnehager og samiske skoler - og samisk lærerutdanning. Hvem formidler hva, og hvordan møter ansatte barna som kjønn og individer? Bare så det er klart - her ligger det store utfordringer for storsamfunnet også!

75

Jeg ser fram til å høre drøftingene til redegjørelsen her i plenum, og stiller meg bak rådets påpeking av at likestilling dessverre blir sett på og oppfattet som kvinnesak. La meg si det slik - likestilling er en menneskesak, en demokratiutfordring og et ressurspørsmål. Begge kjønn vinner i det lange løp
80 på bedre likestilling, også i et større samfunnsperspektiv der vi ikke kan klare oss med å ta i bruk evner og interesser bare hos ett kjønn.

Også for menn er likestilling en gevinst. Dessverre ser ikke alle dette, og dessverre kan det nok også for ivrige menn som vil delta i likestillingsarbeidet
85 være noen runder å gå før man blir respektert og oppfattet som likeverdig deltaker. Da er det selvsagt viktig at ikke kvinner møter disse mennene med at de skal stå til ansvar for alle menns handlinger. Menn er, som kvinner, mer forskjellige seg i mellom enn forskjellen mellom kjønnene.

90 Og forskjellene skal vi beholde, likestilling handler ikke om å bli like hverandre. Likestilling handler om at begge kjønn skal få samme muligheter i utgangspunktet til å velge det de som individer ønsker for seg selv. Uten at de blir hindret av kulturelle meninger og oppfatninger om hva ett kjønn skal. Først når kjønn ikke har betydning for hva et menneske vil eller gjør har vi oppnådd
95 likestilling.

Dit er det fortsatt et stykke vei å gå. Sametingsrådet har lagt ned gode grunnsteiner for det videre likestillingsbygget, og jeg ser fram til at Sametinget fortsetter påbyggingen.

100

Lykke til, og takk for oppmerksomheten.

Kilde

http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dep/minister/taler_artikler/2007/Tale-til-Sametinget-for-droftingen-av-Sa.html?id=468123

105

Emner
Innlegg, Likestilling

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/likestilling-er-en-menneskesak>

110

115

120

125

130

135

140